Роберт Янг

Дівчина-кульбабка

переклад з англійської — Володимир Влад

Щиро вдячний за допомогу, коментарі та критику наступним людям: Bobua, radus, VDV.

Окрема подяка пану SS. за редакторські правки та урок перекладацької майстерності.

Побачивши на пагорбі дівчину, Марк згадав вірш Едни Сент-Вінсент Міллей [1]. Можливо через те, як дівчина стояла на вечірньому сонці й вітер грався її кульбабово-золотавим волоссям, а може й через те, як старомодна біла сукня тріпотіла на її довгих та стрункіх ногах. В будь-якому разі, він знав напевне, що вона незрозумілим чином перенеслася з минулого в сьогодення. Це враження виявилося помилковим: як потім з'ясувалося, вона з'явилася не з минулого, а з майбутнього.

Він зупинився на деякій відстані від неї, важко дихаючи після сходження на пагорб. Вона ще не бачила його, і він придумував, як сповістити її про свою присутність не злякавши. Намагаючись щось придумати, він дістав люльку, набив її й розпалив, прикриваючи долонями від вітру. Коли він знову поглянув на неї — вона вже повернулася до нього й з цікавістю розглядала його.

Він повільно підходив до неї, гостро відчуваючи близькість неба й насолоджуючись подихом вітру в лице. Потім подумав, що йому варто частіше прогулюватися. Досі він йшов лісом, а тепер ліс, який подекуди вже займався вогненними фарбами осені, розкинувся далеко внизу, а за лісом виднілося маленьке озерце до якого притулилася хатинка й місток для риболовлі. Коли дружину Марка зненацька викликали на засідання

суду присяжних, в якості одного з присяжних, — він був вимушений провести два тижні решти відпустки на самоті. Удень він ловив рибу з містка, а прохолодними вечорами читав, сидячи біля великого каміна у вітальні. Через два дні таке існування йому набридло і він подався блукати лісом, вийшов до пагорба, піднявся на нього й побачив дівчину.

Підійшовши ближче, він побачив, які в неї блакитні очі — блакитні, як небо, на тлі якого вимальовувався її стрункий силует. Її овальне обличчя було юне, ніжне і чарівне. Це викликало настільки сильне почуття дежавю, що він ледве стримав бажання простягнути руку й погладити дівчину по приголубленій вітром щоці. І хоча його рука не ворухнулась, та він відчув, як тремтять кінчики пальців.

Але ж мені сорок чотири, а їй навряд чи більше двадцяти, подумав він зі здивуванням. Господи, що на мене найшло?

— Насолоджуєтесь краєвидом? — голосно запитав він.

— О, так — сказала вона й повернулася захоплено змахнувши руками. — Правда ж, як гарно!

Він подивився туди ж.

— Так, — сказав він.

Внизу знову починався ліс. Його теплі вересневі фарби затопили всю долину, обійняли село, яке виднілося за кілька кілометрів, і поступово блякли на підступах до передмість. А вдалині розмитий легким туманом виднівся зубчастий силует Коув-сіті, подібний на розтягнений середньовічний замок — в тумані він здавався якимось зовсім нематеріальним, казковим.

— Ви теж з міста? — запитав він.

— Деякою мірою, так, — відповіла вона й посміхнулася. — Я з Коув-сіті, яке старше за це на двісті сорок років.

З посмішки він зрозумів, що вона й не сподівається, що він їй повірить, але що в глибині душі їй було б приємно, якби він вдав, що вірить їй. Він теж посміхнувся.

— Тобто з міста дві тисячі двісті першого року нашої ери? — сказав він. — Мабуть, до того часу місто неймовірно виросло.

— Так, виросло, — відповіла вона. — Тепер це частина гігантського міста, яке доходить аж сюди. — Вона показала на край лісу біля підніжжя пагорба. — Дві тисячі сорокова вулиця проходить прямо через той кленовий гайок, — продовжувала дівчина. — Бачите ті акації?

— Так, — сказав він, — бачу.

— Там тепер нова площа. І на ній такий великий магазин, що ледь за півдня обійдеш. Там можна купити майже все — від аспірину до аероавтівок. А поруч з ним, там, де у вас буковий гай, великий магазин одягу, у якому продають останні витвори найкращих модельєрів. Цю мою сукню я купила сьогодні вранці. Правда, дуже гарна?

Гарною, якщо так можна висловитися, сукню робила дівчина. Але він все ж ввічливо подивився на сукню. Вона була зшита з невідомого йому матеріалу, створеного начебто із суміші цукрової вати, морської піни й снігу. Вже не було меж можливостям виробників синтетичних тканин — як, очевидно, і не було меж небилицям, які вигадують молоденькі дівчата.

— Напевно, ви прибули сюди машиною часу, — сказав він.

— Так, її винайшов мій батько.

Марк уважно подивився на неї. Такого щирого виразу обличчя він ніколи не бачив.

— І часто ви тут буваєте?

— Так. Це мої улюблені просторовочасові координати. Інколи я стою тут годинами, дивлюся й не можу надивитися. Позавчора я бачила кролика, вчора — оленя, а сьогодні — вас.

— Але як же це так — учора, — запитав Марк, — якщо ви щоразу повертаєтесь в той же самий час?

— А, я розумію, що ви маєте на увазі. Справа в тому, що плин часу діє на машину, як і на все інше, і щоб повернутися в ті ж самі координати, потрібно переводити машину назад кожні двадцять чотири години. Але я цього ніколи не роблю, тому що мені більше подобається вертатися в різні дні.

— Ваш тато коли-небудь бував тут з вами?

Високо над головою ліниво пропливав гусячий клин, і дівчина деякий час стежила за ним.

— Мій тато хворий, — нарешті сказала вона. — Він би з радістю прийшов, якби тільки міг. Але я розповідаю йому про все, що бачу, — поспішно додала вона, — а це майже те саме. Наче він справді буває тут. Ви так не вважаєте?

В її погляді було таке бажання почути підтвердження, що це вразило його до глибини душі. — Звичайно, — сказав він, а потім додав: — Мабуть чудово мати машину часу.

Вона кивнула з серйозним видом.

— Щедрий дарунок людям, які люблять природу. В двадцятьтретьому столітті таких гарних місцин залишилося зовсім небагато.

Він посміхнувся.

— Їх не так вже й багато й у двадцятому столітті. Я б сказав, що цей куточок єдиний в своему роді. Треба частіше бувати тут.

— Ви десь тут живете? — запитала дівчина.

— Я живу в хатині десь за три милі звідси. Вважається, що я у відпустці, але виходить щось не те. Дружину викликали виконувати її громадянський обов'язок в суді присяжних, тож вона не могла поїхати зі мною. Відкладати відпустку було вже пізно, от і доводиться мені не за власним бажанням бути кимось схожим на Торо [2]. Мене звати Марк Рендольф.

— А я Джулія, — сказала вона. — Джулія Денверс.

Ім'я їй пасує. Пасує так само, як і біла сукня, блакитне небо, пагорб і вересневий вітер. Напевно, вона живе в тому маленькому селищі в лісі, але яке це має значення. Якщо вона хоче прикидатися людиною з майбутнього, то це її справа. Набагато важливіше почуття, які він відчув при першому погляді на неї, і ніжність, яка охоплює його щоразу коли він дивиться на її приємне обличчя.

— Чим ви займаєтеся, Джуліє? — запитав він. — Чи ви ще навчаєтеся в школі?

— Я вчуся на секретаря, — відповіла вона. Виставивши вперед ногу, вона зробила граціозно повернулася і склала руки на грудях. — Мрію стати секретаркою , — продовжувала вона. — Адже це просто чудово — працювати у великій поважній установі й записувати, що говорять поважні люди. Пане Рендольф, хотіли б, щоб я була вашою секретаркою?

— Дуже, — відповів він. — Моя дружина була моєю секретаркою — це ще до війни. Саме тоді ми й познайомилися. — І навіщо я їй це розповідаю? — здивувався він.

— Вона була хорошою секретаркою?

— Найкращою. Мені було жаль втрачати такого працівника. Але, втративши її як секретарку, я отримав дружину, тож навряд чи це можна назвати втратою.

— Ні, не можна. Ну, пане Рендольф, мені вже час повертатися. Тато чекає моїх розповідей про те, що я бачила сьогодні, та й вечерю треба приготувати.

— Ви прийдете завтра?

— Напевно, прийду. Я буваю тут щодня. До побачення, містере Рендольф.

— До побачення, Джуліє, — сказав він.

Він дивився, як дівчина легко збігла вниз по схилу пагорба й зникла в кленовому гаю, де через двісті сорок років пройде дві тисячі сорокова вулиця. Він посміхнувся. Яка чарівна дитина, подумав він. Мабуть надзвичайно чудово мати таке невичерпне почуття чудесного і таку життєрадісність. Він особливо цінував ці якості, тому що сам ними не володів. У двадцять років він був серйозним юнаком і старанно навчався в юридичному інституті, в двадцять чотири він мав свою практику, хоча та була й невелика, але повністю забирала весь його час... ні, не повністю. Коли він одружився з Анною, в його житті настав недовгий період, коли робота відступила на другий план. А потім, коли почалася війна, був ще один період, цього разу триваліший, коли прагнення заробити побільше грошей здавалося недоречним і навіть нікчемним заняттям. Однак після повернення до цивільного життя ці нікчемні

заняття знову завалили його, тим більше що тепер йому потрібно було утримувати дружину та сина. І з того часу він постійно працював, за винятком тих чотирьох тижнів, що він їх останніми роками дозволяв собі провести у відпустці. Два тижні він проводив з Анною й Джефом на курорті за їхнім смаком, а решту часу, коли Джеф повертався в коледж, вони з Анною жили в цьому будиночку на березі озера. Та цього року він проводив ці два тижні на самоті. Втім, не зовсім на самоті.

Він навіть не помітив, що його люлька згасла. Змагаючись із вітром, він, глибоко затягуючись, знову розкурив її, потім спустився з пагорба і лісом пішов назад до будиночка. Вже пройшло осіннє рівнодення й дні були значно коротші. Цей день майже закінчився, і густе вечірнє повітря ставало все вологішим.

Він йшов повільно, і, коли дістався озера, сонце вже зайшло. Озеро було маленьке, але глибоке, а дерева підступали до самої воді. Будинок стояв на деякій відстані від берега серед високих сосен, і від нього до містка вела звивиста стежина. Посипаний гравієм під'їзд позаду будинку вів до ґрунтової дороги, а та — до шосе. Його великий автомобіль стояв біля задніх дверей, готовий у будь-яку мить домчати Марка до цивілізації.

Марк приготував нехитру вечерю й з'їв її на кухні, потім пішов в вітальню читати. В гаражі тарахкотів генератор, проте без нього вечору бракувало би звичних для сучасної людини звуків. Дістався з добротно наповненої книжкової шафи біля каміну антологію американської поезії, він сів і відшукав вірш "Полудень на пагорбі" [3]. Він перечитав дорогоцінний вірш тричі, і щоразу він бачив її, освітлену сонцем, вітер грається її волоссям, а сукня, немов пухнастий сніг, в'ється її довгими красивими ногами. У горлі став клубок.

Він поклав книгу на полицю, вийшов на дерев'яний ґанок, набив та запалив люльку. Він змусив себе думати про Анну, згадав її обличчя — ніжне, але рішуче підборіддя, теплий, співчутливий погляд її очей з якимось дивним натяком страху, який він ніколи не міг збагнути; її

гладенькі щоки й ласкаву посмішку — кожна риса здалася йому ще привабливішою коли він уявив собі її пухнасте світло-каштанове волосся й високу й граціозну фігуру. Думаючи про неї, він щоразу дивувався, що вона була непідвладна часу, адже залишалася такою ж гарненькою, як того далекого ранку, коли він підняв голову й раптом побачив біля свого столу сором'язливу дівчину. Незбагненно, що він через двадцять років з нетерпінням чекає побачення з іншою дівчиною, в голові у якої одні фантазії і яка годиться йому в дочки. Втім, це не зовсім так. Була якась мить, коли він похитнувся ось і все. Лише на коротку мить він втратив душевний спокій і втратив рівновагу. Тепер його ноги знову впевнено стоять на землі, як воно й має бути, і світ знову повернувся на орбіту здорового глузду.

Він вибив люльку й повернувся в будинок. У спальні роздягнувся, сковзнув в ліжко й вимкнув світло. Він хотів спати, та сон ніяк не приходив, і ось нарешті він заснув, — час від часу йому снилися сни, які неначе знущалися з нього.

"Позавчора я бачила кролика, — говорила дівчина — вчора — оленя, а сьогодні — вас".

* * *

Наступного дня вона вдягла блакитну сукню і перев'язала своє волосся кольору кульбаби такою ж блакитною стрічкою. Марк трохи постояв біля підніжжя пагорба, очікуючи, коли перестане спирати горло. Потім він піднявся на вершину, туди, де гуляв вітер, і став поруч із дівчиною. Він побачив м'яку лінію її шиї й підборіддя, і в нього знову перехопило подих. А коли вона повернулася й сказала: "Привіт, я й не думала, що ви прийдете", — він довго не міг вимовити жодного слова.

— Але я прийшов, — сказав він нарешті. — І ви теж прийшли.

— Так, — сказала Джулія. — Я рада вам.

Неподалік із гранітних уламків утворилося щось схоже на лавку, вони сіли на ней й дивилися в долину. Він набив люльку, запалив її й випустив дим і його підхопив вітер.

— Мій тато теж палить люльку, — сказала вона, — і коли розкурює її, теж прикриває долонями, навіть якщо вітру немає. У вас багато схожих звичок.

— Розкажіть мені про свого батька, — сказав він, — і про себе теж розкажіть.

І вона розповіла йому, що їй двадцять один рік, що її батько — фізик, був на урядовій службі, а тепер пенсіонер, що вони живуть в маленькій квартирі на Дві тисячі сороковій вулиці й вона господарює вже чотири року, відтоді, як померла мама. Потім він розповів їй про себе, Анну та Джефа, про намір колись зробити Джефа своїм компаньйоном, про незрозумілий страх Анни до фотоапаратів, про те, як вона відмовилася фотографуватися навіть у день їхнього весілля, про чудовий туристичний похід, в якому вони були втрьох минулого літа.

Коли він змовк, вона сказала: — Яке у вас чудесне сімейне життя! Як, мабуть, прекрасно жити в тисяча дев'ятсот шістдесят першому році!

— Маючи у своєму розпорядженні машину часу, ви завжди можете перебратися до нас.

— Це не так вже й легко. Не говорячи вже про те, що мені навіть на думку не спаде покинути тата, а ще доведеться взяти до уваги й поліцію часу. Розумієте, подорожувати часом дозволяється тільки членам урядових історичних експедицій, а для простих людей це недоступно.

— Але вам це вдається досить непогано.

— Тільки тому, що мій батько винайшов власну машину й поліція часу нічого про неї не знає.

— Отже ви порушуєте закон.

Вона кивнула.

— Але тільки з точки зору поліції, тільки у світлі її концепції часу. У мого тата своя концепція.

Було так приємно слухати, як вона говорить, що не мало значення про що вона говорить, він бажав лише щоб вона говорила, і неважливо наскільки вигаданою була тема розмови. — Розкажіть мені про неї, — попросив він.

— Спочатку я розповім вам про офіційну концепцію. Ті, хто підтримують її, кажуть, що ніхто з майбутнього не повинен брати участь у подіях минулого, бо сама лише його присутність створить парадокс, і, щоб його врівноважити, повинні змінитися події в майбутньому. Тому Відділ подорожей в часі забезпечує допуск до машин часу тільки вповноваженим фахівцям і тримає поліцію часу, щоб не дати втекти в минуле тим, хто мріє про простіше життя й маскується під історика, щоб мати змогу постійно повертатися в якусь іншу епоху.

Але згідно з концепцією мого тата книга часу вже написана. З макрокосмічної точки зору, говорить мій тато, все, що має статися , вже сталося. Таким чином, якщо людина з майбутнього бере участь в події в минулому, то вона стає частиною цієї події з тієї простої причини, що вона була її частиною з самого початку, і парадокс не може виникнути.

Марк глибоко затягнувся люлькою. Йому це було необхідно.

— Схоже, ваш батько — це видатна особа, — сказав він.

— О, так! — Від захвату рум'янець на її щоках став іще густішим, підкреслюючи блакить її очей. — Ви не уявляєте, містере Рендольф, скільки книг він прочитав. Наша квартира повнісінька ними! Геґель, Кант і Хьюм; Айнштайн, Ньютон і Вайцзекер. Я... я навіть сама читала деякі з них.

— У мене теж багато книг. Насправді, я теж багато читаю.

Вона захоплено подивилася на нього.

— Як це чудово, містере Рендольф! — сказала вона. — Я впевнена, що в нас дуже багато спільних інтересів.

Далі, у розмові з'ясувалося, що в них і справді багато спільних інтересів. Втім, незабаром він усвідомив, що трансцендентна естетика і теорія відносності — не зовсім доречні теми розмов чоловіка з дівчиною на пагорбі вересневим вечором, навіть якщо чоловікові вже сорок чотири, а дівчині всього двадцять один. На щастя, розмова мала й приємні сторони, результатом їх жвавої дискусії на тему трансцендентної естетики стало не тільки виявлення апріорних та апостеріорних висновків, але й мікрокосмічних зірочок в її очах. Аналіз філософії Берклі дозволив помітити не тільки вади теорії єпископа, але й ніжний рум'янець дівочих щічок, у результаті ж обговорення теорії відносності з'ясувалося, що Е незмінно дорівнює ем-це-квадрат, а знання не тільки не шкодять жіночій чарівності, а є навіть важливим доповненням до неї.

Хороший настрій супроводжував його довше, ніж Марк на то заслуговував, і не полишив тоді коли він ліг спати. Цього разу він навіть не намагався думати про Анну — знав, що з цього нічого не вийде. Натомість він просто лежав в темряві і насолоджувався всіма випадковими думками, що приходили йому в голову, і всі вони стосувалися вершини вересневого пагорба та дівчини з волоссям кольору кульбаби.

"Позавчора я бачила кролика, вчора — оленя, а сьогодні — вас."

Вранці він поїхав у селище й зайшов на пошту перевірити чи немає йому листів. Листів не було. Його це не здивувало. Джеф так само, як і він, не любить писати листи, а Анна зараз, напевно, відрізана від зовнішнього світу. Ну, а щодо роботи, то він дозволив своїй секретарці турбувати його тільки в самих невідкладних випадках.

Марк подумав, чи не розпитати йому старого поштаря чи живе в околиці сім'я Денверс. Але вирішив не запитувати. Адже якщо запитати, то вся ретельно продумана Джулією версія розлетілася б на друзки, і хоча він не вірив в правдивість цієї історії, але не був настільки прозаїчною натурою, щоб руйнувати таку гарну вигадку.

Сьогодні на ній була жовта сукня, того ж відтінку, що й волосся. І знову в нього сперло подих, і знову він не міг вимовити жодного слова. Та коли ця мить минула і дар мови повернувся, — все стало на свої місця і їхні думки були як два бурхливі струмочки, які, весело дзюркотали, зливаючись в єдиний потік весь день до самого вечора.

— А завтра ви прийдете? Цього разу запитала вона. Втім, він сам хотів це запитати, але вона випередила його. І її слова піснею звучали в його вухах на зворотньому шляху через ліс до будинку і заколихали його після вечора на ґанку з люлькою.

Наступного дня, коли він піднявся на пагорб, там нікого не було. Спочатку розчарування приголомшило його, але потім він подумав, що вона всього лише запізнюється. Вона, мабуть, ось-ось з'явиться. Він сів на гранітну лавку, щоб почекати. Але її не було. Проходили хвилини, години. З лісу виповзли тіні й почали підніматися схилом вгору. Стало холодніше. Нарешті він здався й засмучений подався до будинку.

Не з'явилася вона й наступного дня. Ні наступного. Він не міг ані їсти, ані спати. Риболовля набридла. Не читалося. І весь цей час він ненавидів

себе, ненавидів за те, що поводиться як закоханий підліток, за те, що нічим не відрізняється від будь-якого іншого дурня, якому вже за сорок, а він усе зваблюється гарненьким личком й стрункими ніжками. Ще зовсім недавно він би навіть не подивився на іншу жінку, аж ось ще й тижня не пройшло, а він не тільки почав задивлятися, але й закохався.

Коли, на четвертий день, він піднімався на пагорб, то вже й не сподівався побачити Джулію, аж раптом побачив її в променях сонця, й здалося, що він знову ожив. Цього разу вона була в чорному платті. Він мав би здогадатися чому її не було, та він не здогадався поки не підійшов до дівчини й не побачив сльози на її очах та зрадницьке тремтіння губ.

— Джуліє, що сталося?

Вона припала до нього й притислася обличчям до піджака, її плечі здригалися. — Помер мій тато, — сказала вона, і він звідкись знав, що це її перші сльози, що на відспівуванні покійника і похоронах вона не плакала й розридалася лише зараз.

Він ніжно обняв дівчину. Він ніколи не цілував її, не поцілував і зараз. Тільки провів губами по чолу, торкнувся волосся — оце і все.

— Співчуваю, Джуліє, — сказав він. — Я знаю, як багато він для вас значив.

— Він із самого початку знав, що вмирає, — сказала вона. — Знав, напевно, відтоді, як проводив у лабораторії досліди зі стронцієм-90. Але він нікому про це не сказав, навіть мені нічого не сказав... Я не хочу жити. Без нього мені немає для чого жити. Немає для чого, немає, немає!

Він міцно обійняв її.

— Ви ще щось знайдете, Джуліє. Когось знайдете. Ви ще молода. Ви ще зовсім дитина.

Її голова різко відкинулася, вона глянула на нього миттєво висохлими очами.

— Я не дитина! Не смійте називати мене дитиною!

Від подиву він відпустив її й відступив назад. Він ще жодного разу не бачив її сердитою.

— Я не хотів... — почав було він.

Та її гнів пройшов так само швидко, як і з'явився.

— Я знаю, що ви не хотіли мене образити, містере Рендольф. Але я не дитина, правда, не дитина. Обіцяйте мені, що ніколи не називатимете мене дитиною.

— Добре, — сказав він. — Обіцяю.

— Тепер мені час йти, — сказала вона. — У мене ще тисяча справ.

— А завтра... ви прийдете завтра?

Вона довго дивилася на нього. Її блакитні очі блищали від сліз наче роса після літньої зливи.

— Машини часу зношуються, — сказала вона. — Потрібно замінити деякі деталі, а я не знаю, як це робиться. Наша... тобто моя... годиться тільки на одну поїздку, та й то я не впевнена.

— Але ж ви спробуєте?

Вона кивнула.

— Так, спробую. І ще, містере Рендольф...

— Так, Джулія?

— Якщо в мене не вийде, щоб ви знали, — я вас кохаю.

Вона швидко втекла вниз схилом й зникла в кленовому гаю. Його руки тремтіли коли він запалював люльку, і сірник обпік йому пальці. Він не пам'ятав, як дістався будинку, як вечеряв й ліг спати, але все це він робив, тому що вранці прокинувся в своїй кімнаті, а на кухні був брудний посуд.

Він вимив посуд й зварив каву. Весь ранок він ловив з містка рибу й намагався ні про що не думати. З реальністю він зіткнеться пізніше. А зараз йому було достатньо знати, що вона кохає його, і що через кілька коротких годин він знову її побачить. Навіть зіпсована машина часу повинна без зайвих клопотів довезти її з селища до пагорба.

Він прийшов раніше, сів на гранітну лавку й чекав, коли вона вийде з лісу й почне підніматися на пагорб. Він чув як стукоче його серце і знав, що руки тремтять.

"Позавчора я бачила кролика, вчора — оленя, а сьогодні — вас."

Він чекав, чекав, але вона не прийшла. Не прийшла вона й наступного дня. Коли тіні почали подовжуватися й стало прохолодно, він спустився з пагорба й увійшов у кленовий гай. Він знайшов стежку й пройшов нею через ліс аж до самого села. Він зупинився біля маленького будиночка пошти й запитав, чи немає для нього листів. І коли літній поштар відповів, що листів немає, він якусь мить зважувався.

— Ска... скажіть, живе десь тут поблизу сім'я Данверсів? — випалив він.

Поштар похитав головою.

— Ніколи не чув про таких.

— А похорони недавно в селі були?

— Вже з рік як не було.

Марк приходив на пагорб щодня, поки не скінчилася його відпустка, але в глибині душі він знав, що дівчина не повернеться, що він втратив її назавжди, неначе її ніколи й не було. Вечорами він вештався селом сподіваючись, що поштар помилився, але Джулії не було й сліду, а перехожі, яким він описував зовнішність дівчини, теж нічого не знали про неї.

На початку жовтня він повернувся в місто. Вдома він намагався поводитися так, наче в їхніх стосунках з Анною нічого не змінилося. Та коли вона дивилась на нього, то здавалось, що вона бачить, що щось змінилося. І хоча вона ні про що не запитувала, з кожним тижнем вона ставала все мовчазнішою й мовчазнішою, а той, так і не розгаданий ним, страх в її очах ставав все виразнішим.

Він почав щонеділі їздити за місто й відвідувати вершину пагорба. Листя вже пожовкло, а небо було навіть блакитніше, ніж місяць тому. Годинами сидів він на гранітній лавці, дивлячись на те місце, де востаннє бачив дівчину.

"Позавчора я бачила кролика, вчора — оленя, а сьогодні — вас."

Потім, дощової ночі всередині листопада, він знайшов валізу. Вона належала Анні, і знайшов він її зовсім випадково. Вона поїхала в місто пограти в бінго, а він залишився в будинку сам. Провівши дві години дивлячись надоїдливі передачі, Марк згадав про складані картинки-загадки, які він збирав минулої зими.

Намагаючись придумати собі якесь заняття — будь-яке, аби тільки відволіктися від думок про Джулію, він поліз за картинками на горище. Валізка впала з полиці, коли він порпався серед коробок й випадково зіштовхнув її. Вона впала й від удару об підлогу відкрилася.

Він нахилився, щоб підняти її. Це була та валіза з якою Анна прийшла в ту невелику квартирку, яку вони найняли після одруження, і він згадав, що вона завжди замикала її й, сміючись, говорила, що є речі які жінка повинна тримати в секреті навіть від власного чоловіка. З роками замок проржавів і від удару зламався.

Марк почав було закривати валізу, та зупинився, коли помітив виступаючий край білої сукні. Тканина здавалась знайомою. Він бачив подібну тканину ще зовсім недавно — вона викликала спогади про цукрову вату, морську піну та сніг. Він підняв кришку й тремтячими руками дістав сукню. Марк тримав її за плечі й дав розгорнутися, і вона висіла в кімнаті як ніжний падаючий сніг. Він довго дивився на сукню, в нього перехопило подих. Потім, обережно згорнувши, він поклав її в валізу й закрив кришку. А валізу поставив назад в нішу під дахом.

"Позавчора я бачила кролика, вчора — оленя, а сьогодні — вас."

По даху тарабанив дощ. Горло так стисло, що на мить Марку здалося, що він ось-ось розридається. Він повільно спустився східцями з горища. Зійшов спіральними сходами з другого поверху в вітальню. Годинники на каміні показували чотирнадцять хвилин по десятій. Через кілька хвилин вона вийде на розі з автобуса й піде вниз вулицею й підійде до дверей будинку. Анна... Джулія. А може Джуліанна?

Чи не таке її повне ім'я? Можливо. Люди, коли вибирають нове ім'я, завжди зберігають в ньому хоча б частину свого справжнього імені. Можливо вона вважала, що повністю змінивши прізвище безпечно залишити хоч частину імені. Ховаючись від поліції часу, вона, напевно, не лише змінила прізвище, але й вжила інших заходів. Не дивно, що вона

ніколи не хотіла фотографуватися! А скільки страху вона, мабуть, пережила в той далекий день, коли сором'язливо ввійшла в його контору, щоб найнятися на роботу! Зовсім одна в чужій епосі, не знаючи напевно чи вірна батьківська концепція часу, чи чоловік, який покохає її в сорокарічному віці матиме ті ж почуття до неї в свої двадцять. Все ж вона повернулася, повернулася, як і обіцяла.

Двадцять років, з подивом думав він, і всі ці роки вона знала, що одного дня я піднімуся на пагорб і побачу її в променях сонця, молоду та привабливу, і знову закохаюся в неї. Вона повинна була знати, бо це було її минулим й моїм майбутнім. Але чому вона не розповіла мені? Чому не говорить тепер?

І раптом він зрозумів.

Йому стало важко дихати, він вийшов в коридор, накинув плащ і вийшов під дощ. Він ішов тротуаром, а дощ лив йому на голову і крапельки текли по щоках, деякі з них були дощовими, а інші слізьми. Як могла така красуня як Анна... як Джулія, боятися старості? Невже вона не розуміла, що в його очах вона не може постаріти, що для нього вона не постаріла ні на день з того моменту, як він відірвав погляд від паперів і побачив як вона сором'язливо стояла в маленькому кабінеті, й відразу закохався в неї. Невже вона не розуміла, що саме тому дівчина на пагорбі здалася йому незнайомою?

Він вийшов на вулицю і йшов нею до повороту. Він був майже біля зупинки, коли під'їхав автобус і з нього в білому плащі вийшла та його дівчина. Горло стиснуло так, що він зовсім не міг дихати. Кульбабково-золотаве волосся стало темнішим, зникла дівоча чарівність, але її лагідна краса залишалася на її ніжному обличчі, і довгі стрункі ноги у тьмяному світлі вуличних ліхтарів в листопаді були витонченішими ніж під золотими променями вересневого сонця.

Вона йшла йому назустріч, і він бачив в її очах добре знайомий страх, страх, нестерпний тепер, коли він зрозумів його причину. Її обрис почав розпливатися, і він, наосліп, кинувся до неї. Коли вони зустрілися, очі Марка знову стали бачити ясно, і він, дотягнувшись крізь роки, торкнувся її мокрої від дощу щоки. Вона все зрозуміла, і страх назавжди зник з її очей. Взявшись за руки, вони пішли під дощем додому.

Кінець

1. Една Сент-Вінсент Міллей (Edna St. Vincent Millay) (1892 — 1950) — американська поетеса. Мається на увазі її вірш "Полудень на пагорбі"

2. Торо Генрі Девід (Henry David Thoreau) (1817 — 1862) — американський письменник, мислитель, натураліст, суспільний діяч. Будучи натуралістом, Торо боровся за охорону природи. В 1845 — 1847 роках Торо жив у лісі, на березі Уолденського ставу (недалеко від Конкорду) у хатині, що сам собі побудував, та самостійно забезпечував себе усім необхідним для житті. Цій експеримент по виживанню він описав у своїй книзі "Уолден, або Життя в лісі" (1854 р.).

3. Полудень на пагорбі, Една Сент-Вінсент Міллей

Afternoon on a Hill

Edna St. Vincent Millay

I will be the gladdest thing

Under the sun!

I will touch a hundred flowers

And not pick one.

I will look at cliffs and clouds

With quiet eyes,

Watch the wind bow down the grass,

And the grass rise.

And when lights begin to show

Up from the town,

I will mark which must be mine,

And then start down!